

Sabbatum erat, in qua S. Genovesa super intumescentes undas fluminis pertransiit; aquæ abeuntes decrescebant, usquequo Sequana fluvius intra alveum suum se collegit, et ab ipsa die non pluit Dominus super terram, donec plene desiccata est terræ superficies. Tandem pacificatis omnibus et spem salutis in præsentia virginis concipientibus, reversa est B. virgo subsequente universo populo per pontem fractum et vacillantem, cujus ruina differebatur, donec B. virgini ad propria revertenti mirabile et memorabile exhiberet obsequium. Mirandis plus miranda succedent: postquam enim B. Genovesa ad propria est reversa, et sua in sede solemniter, ut decuit, collocata, et populus qui eam comitabatur ad propria rediit, vix transacto dimidiæ horæ spatio, scilicet in noctis crepusculo, Parvus Pons corruit, et qui paulo ante ruinosus populum trans-

euntem sustinuit, populo transacto, nemine læso vel submerso, corruens, præcedentis miraculi indicium fuit et testimonium. B. igitur virginis laudibus ascribendum est quod pons confractus et ruinosus ipsam D. virginem et universum populum transeuntem sustinere potuit et quod post transitum ejusdem virginis totiusque populi nemine læso corruit. Insuper quod Sequana tumens ejus virtute seipsam retraxit et restrinxit, quod tanta etiam subsecuta est temporis serenitas, quod meritis S. Genovesæ, gratia Dei contulit ad salutem populi Parisiensis, ad civitatis ejusdem et totius patriæ liberationem, ad gloriam divinam, ad honorem B. Genovesæ, cujus suffragiis ab omnibus periculis liberantur qui digne ejus memoriam venerantur: miremur ergo miraculum, veneremur mysterium, adoremus Deum, ad æternæ vitæ suspiremus præmium. Amen

ANNO DOMINI MCCXII.

GUNTHERUS

CISTERCIENSIS MONACHUS.

NOTITIA.

(Oudin, *Commentarii de scriptoribus et scriptis eccles.*, II, 1651.)

Guntherus, primum scholasticus, postea monachus cœnobii Parisiensis, in diœcesi Basileensi, ordinis Cisterciensis, non autem inclytæ Galliarum urbis Parisiensis, annis 1190 et 1200 claruit, ac posteritati nomen commisit, dum ex ore Martini sui abbatis, qui rebus gestis interfuerat, atque ab Oriente ad abbatiam redierat, scripsit *Historiam captæ a Latinis anno 1204 Constantinopoleos*, quam in lucem protulit Henricus Canisius *Antiquæ Lectionis* tomo V, pag. 338 (edit. nov. t. IV, p. 1). Cum autem ipse tradat ea quæ scribit ex ore Martini illius abbatis se accepisse, qui expugnationi Constantinopolis interfuerat, hinc ætatem scriptoris, uti et qua fide dignus sit, intelligimus. Vide Gerardum Joannem Vossium lib. II *De historicis Latinis*, cap. 55, pag. 445 editionis ultimæ. Idem Guntherus scripsit *De oratione, jejunio et elemosyna* libros XIII, editos Basileæ anno 1504 et 1507, apud Michaellem Furterum, in-4°. Eundem Guntherum auctorem habet carmen heroicum,

sanè non inelegans, *De rebus a Frederico Barbarossa imperatore in Italia, ac præsertim in Liguria gestis*, libris X comprehensum, et *Ligurinum* dictum, quod Ænobarbo negotium inprimis cum urbe Ligurinâ, hoc est Mediolano fuerit, cujus incolæ *Ligures* suos appellat; quam ob causam Baronio etiam in Annalibus ad annum 1160 Guntherus ipse *Ligurinus*, sed perperam appellatur. Errat autem absurde Gérardus Joannes Vossius lib. II *De historicis Latinis*, cap. 53, pag. 431 editionis ultimæ, dum scribit quod Guntherus *superstite etiamnum Ænobarbo, de rebus ab eo gestis decem libros composuit*. Nam in hoc poemate meminit alterius a se scripti *De bello sacro*, quod *Solymarium* vocat, quod vix ante annum 1210 conscripsit. Cum ergo opus *De gestis Frederici Barbarossæ* ab illo post *Historiam Belli sacri*, seu *captæ a Latinis anno 1204 Constantinopoleos* compositum sit, necessario post mortem Frederici conscriptum est. Opus istud prodiit seorsim primum Argentorati

anno 1500, in-folio, tum ibidem anno 1531, in-folio, cum Jacobi Spiegelii amplissimis notis, tandemque Basileæ 1569, cum Othone Frisingensi. Inter etiam *Scriptores rerum Germanicarum* evulgavit Justus Reuberus Francofurti, in-folio, 1584, tomo III, pag. 275, cum notis Jacobi Spiegelii, atque alibi cum notis Conradi Rittershusii. Certe Guntherum hunc, quisquis tandem fuerit, velut poetam spiritus et ingenii haud vulgaris, imo ut mirabilem quo vixit sæculo, nobis commendant Justus Lipsius *Polyorcheticon*, lib. II, dialogo 4; Isaacus Casaubonus in *Polybium*, pag. 171; Gerardus Vossius lib. II *De historicis Latinis*, cap. 53, pag. 432, quos Guilielmus Cavus irridet in

Historia rei litterariæ, ad annum 1210, pag. 706; Valerius Andreas in *Bibliotheca Belgica*, pag. 336, omnia hæc opuscula cuidam Gunthero Elmonensi ad Sanctum Amandum monacho attribuit, cujus mentionem facit Sigebertus in libro *De viris illustribus*, cap. 166. Sed absurde hic fallitur Andreas, nam Guntherus iste annis centum antiquior est, qui, teste Trithemio, temporibus Henrici IV, circa annum 1090 floruit, cui Sigebertus cap. 166, *Martyrium sanctorum Cyriaci et Julittæ* metrico stylo tantum, quod ms. apud Sanctum Amandum, ascribit, cujus mentionem facit Gerardus Joannes Vossius lib. II *De historicis Latinis*, cap. 46, p. 381 editionis ult.

De Guntheri Vita et scriptis vide Dissertationem Ligurino præmissam, infra, quæ serius in manus nostras venit. Edit. Patr.

GUNTHERI CISTERCIENSIS

DE ORATIONE

JEJUNIO ET ELEEMOSYNA

LIBRI TREDECIM.

Juxta editionem Basileensem anni 1507, in-4°, cui titulus: *Opus pulcherrimum de tribus usitatis Christianorum actibus, oratione videlicet, jejunio et eleemosyna, continens libros tredecim, venerabilis Patris Guntheri, ordinis divi Benedicti, pro sermonibus et collationibus publice faciendis non tam elegantissimum et latinissimum quam utilissimum, diu absconditum, sed nuper inventum et impressum*. Ad calcem legitur: *Opusculum de tribus Christianorum actibus, oratione videlicet, jejunio et eleemosyna finit. Impressum Basilee, per Michaellem Furter, anno M. CCCC. VII, die vero quinta decima mensis Martii*. — Eidem volumini inest, *Rabanus de institutione clericorum libri tres*; et in fine: *Phorce impressit Thomas Anselmi, Badensis, ære chalcotypo, operaque castigatissima, mense Augusto, v Kal, Septembris, anno M. D. V, sub illustri principe Christophoro seniore marchione Badensi*. — Hunc librum nobiscum summa humanitate communicavit D. Jung, bibliothecæ Argentinensi præfectus.

F. CONRADUS LEONTORIUS

MULBRUNNENSIS

BENIVOLO LECTORI FELICITATEM.

Quæ te existimo nonnunquam tecum cogitasse, lector benevole, et adhuc cogitaturum: me quoque crebro sollicitarunt eadem cogitationes: quam ob causam tanta undecunque librorum copia hac nostra tempestate proveniat. Sed cum finem hujus inæstimabilis copiae librorum pressius mecum considero, facillime animadverto, quod omnipotentis Dei singularis et inexplicabilis benevolentia, misericordiae conjuncta, in ultimo nunc mortalium sæculo, piissime et dulcissime, nobis negligentibus, nobis desidiis, nobis præ immundis voluptatibus enervatis hominibus, succurrere et opem ferre decrevit; ut quia jam isto corrupto sæculo, vix unus et alter reperiri possint fortassis, qui describerent omnia ea, illa præclarissima quæ veteres et majores nostri magna cura composuerunt et scripserunt; ne eorum monumenta laboresque perirent, ne omnium disciplinarum artes præstantissimæ penitus obliviscerentur, Germanicæ nationi hoc pulcherrimum decus et ornamentum, imprimendorum librorum optimus et maximus Deus, et inventionem largitus est et artem, unde uno tractu et labore, quamquam maximo, plus uno die formis illis faberrime excogitatis, nunc emaculatissime et expunctissime excuditur, quantum multi homines, mille diebus scribere potuerunt. Ideo hoc nostro felici sæculo, maxima et optima etiam exquisitissima volumina, in omni genere litterarum et disciplinarum, parvo et exiguo ære comparari possunt. Igitur sit tibi, candide lector, gratissimum, te posse litteras, scientias, disciplinarum omnium artes,